

ČITAJMO!

Ništa nije lakše nego iznijeti prednosti čitanja nasuprot odsustvu istoga, blagotvoran utjecaj što ga ono ima na sve nas te osobito užitak koji nam pruža. Teže je taj govor učiniti uvjerljivim i postići da roditelji i učitelji uvjere u to svoju djecu i učenike, a još je teže promijeniti navike nekoga tko ih nema, jer nikad nije imao običaj čitati, ili ga je, iz raznih teško shvatljivih razloga izgubio.

A čitanje je prije svega vježba uma koja ga pokreće, modificira i razvija, proizvodeći onaj nemir kakav se pojavljuje kad upoznajemo druge prostore i druge stavove, kad, jednom riječju, pristupamo drugim svjetovima, različitim od onoga koji nas okružuje i štiti. Čitanje ubrzava ritam naše inteligencije, učvršćuje je i obogaćuje te izoštrava razmišljanje.

Uz to, ta ista inteligencija kroz čitanje stječe takvo samopouzdanje da čitatelj, dok uspoređuje svoja razmišljanja s mnogobrojnim razmišljanjima što mu ih nudi neko štivo, s ushićenjem nazoči raspravi, jer zna da nema spoznaje bez rasprave te tako, svjesno ili ne, malo-pomalo stječe vlastite vrijednosne sudove o događajima i situacijama koje ga snalaze u životu. Zahvaljujući čitanju odmiče se i opasnost da našom inteligencijom manipuliraju i jača vlastiti put ka slobodi.

A ako to nije dovoljno - čitanje nas pretvara u stvaraoca. Tekst koji čitamo neizbježno traži naše iskustvo i naše pamćenje da bismo nekom liku dali lice ili nekoj tezi ili sukobu intenzitet. Tako pomažemo imaginaciji i stvaralačkoj mašti da ono što čitamo protumače i prisvoje na takav način da roman, pripovijest pa čak i esej iznova stvaramo svojim vlastitim sposobnostima i upravo smo zato nakon čitanja iscrpljeni, ganuti ili neutješni. U tome je veličina stvaranja - svatko tko upija iz njega ne sudjeluje samo u autorovom stvaralaštvu, nego ponovno stvara vlastitu pripovijest.

Zato uroniti u čitanje, bilo fikcije ili eseja ili popularne znanosti, omogućava jedan od najvećih užitaka zbog kojih smo i došli na ovaj svijet, jer za to raspolažemo i potrebnim alatima. No te alate valja upotrebljavati, inače zahrđaju i onda nema ni čitanja ni užitka. Zato čitanje treba biti

aktivno te iziskuje našu suradnju za razliku od pasivnih užitaka kakve nam nudi današnja masovna dokolica u kojoj, da se tako izrazim, gotovo ne sudjeluju duševne sposobnosti i nije potrebno ništa drugo osim laganog pokreta ruke da promijenimo kanal ili dodirnemo malu tipku koja se čak više i ne miče.

Čitati znači putovati, upoznavati druge svjetove koji postoje kao i mi na ovom planetu, ali također znači upoznavati druge prostore i razmišljanja jednako vrijedna kao što su naša. Čitati znači uroniti u život drugih likova, mrziti i voljeti i uspoređivati, osjećati suučesništvo s razmišljanjem bića koje možda nikad nećemo upoznati ili se razilaziti s mišljenjem nekog drugog shvaćajući što je to što nas od njega razdvaja. Čitati znači imati mnogo života, otvoriti se prema tisućama mogućnosti, raspolagati s opcijom da upoznamo i prepoznamo prošlost i sadašnjost, a to je put koji nas neizbježno vodi prema samom središtu našega ja: da se na koncu upoznamo, spoznamo, prihvatimo sebe te time i ostale. Ne kažem da ćemo ako čitamo živjeti dulje, ali ćemo vrijeme koje poživimo proživjeti bolje.

Stoga čitajmo, budimo malo sretniji i učinimo da to budu naša djeca.

Ulomak iz teksta španjolske spisateljice Rose Regàs, prevela Tamara Kanjera, travanj 2020.